

του ἠθέλησε νὰ σπικωθῇ ἀπὸ τὸ θανάσιον ἀλλ' ὁ Σαμπιέτρος τὴν ἐμπόδισε μὲ τὴν σιδερᾶν του χεῖρα, καὶ κρατῶν αὐτὴν ἰσχυρῶς, εἶπε μὲ φωνὴν θηρίου ἐξηγριωμένου·

— Τὸ αἷμά σου ἄς ἐνωθῇ μὲ τὸ αἷμα τοῦ Β. Βάλδου.

Καὶ ἤγειρε τὴν χεῖρα διὰ νὰ τὴν κτυπήσῃ· ἀλλὰ νῆα τις ἀκέφης ἀπέτρεψεν αὐτόν.

— Ὅχι, τὸ αἷμα εὐγενοῦς Κορσικανῆς δὲν πρέπει νὰ ἐνωθῇ μὲ αἷμα πατρικίου τῆς Γενούης. . . ὥστε διὰ τοῦ θανάτου, ὥστε διὰ τῆς χειρὸς τοῦ δηγίου. Σὲ σέβομαι ἀκόμη ἀρκετὰ, γυνὴ ἀπίστε, καὶ δὲν θέλω νὰ πάθῃ τοιοῦτον ὄνειδος ἢ αὐζυγος τοῦ Σαμπιέτρου.

Καὶ βαλὼν εἰς τὴν θάκην τὴν μάχαιραν, ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ζώνην του πιστόλαν.

Ἡ Βαννίνα ἐπεσεν ἐν τοσούτῳ εἰς τοὺς πόδας τοῦ μαιναμένου θηρίου. Τότε ἡ κόμη τῆς λυθείσα ἐχύθη εἰς τὸν ἀλαβαστρινὸν τράχηλόν της, οἱ δὲ βραχίονές της ἀνεπετάσθησαν τρέμοντες ὡς διὰ ν' ἀπωθήσωνται τὸν θάνατον. Δὲν ὠμίλει δὲ, διότι ἡ φρίκη ἀφῆρεσε τὴν φωνὴν της. Ὁ Σαμπιέτρος τὴν ἶδε, καὶ δάκρυον ἐπάνηβρέχον τὰς μακρὰς βλεφαρίδας του.

— Ὡ! μὴ μὲ ζητῆς ἔλεος, ἀνέκραξε μὲ τόνον φωνῆς μαλλακώτερον· μὴ μὲ ζητῆς χάριν διότι δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν δώσω· ὠρκίσθην νὰ ἐκδικηθῶ, καὶ ὁ ὄρκος τῶν Κορσικανῶν, ὅταν πρόκειται περὶ ἐκδικήσεως, εἶναι ἀπαραβίαστος. Πραχάλεσε τὸν Θεὸν διὰ τὴν ψυχὴν σου, ζήτησέ τον χάριν διὰ τὸ ἐγκλήμα σου.

Ὅτε ἤκουσε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἡ καρδιά τῆς Βαννίνης συνεταράχθη, καὶ ἡ συναίσθησις τῆς ἀθωότητός της ἐπαέδωκε πρὸς αὐτὴν τὴν φωνὴν της.

— Ὁ Θεὸς εἶναι μάρτυς τῆς ἀγνότητος τῆς ζωῆς μου· αὐτὸς γνωρίζει τὴν εὐθύτητα τῆς καρδίας μου. Ἀς σὲ συγχωρήτῃ διὰ τὸ αἷμα τὸ ὅποιον θὰ χύσης, καὶ ἄς μὴ σὲ ζητήσῃ λόγον διὰ τὸν θάνατόν μου! Κτύπη.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔλυσε τὴν ἐσθῆτά της καὶ παρουσίασε τὸ στήθος της εἰς τὸν Σαμπιέτρον· αὐτὸς δὲ ἐφαίνετο δυσωπούμενος, καὶ ἡ χεὶρ του, ἥτις ἐκράτει τὴν πιστόλαν, ἠνοίγετο μικρὸν κατὰ μικρὸν. Ἀλλ' ὅτε τὰ βλέμματά του ἔπεσαν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα τῆς Βαννίνης ζώνην, τὸ μέτωπον τοῦ τραμεροῦ Κορσικανοῦ συνεφρυώθη ἐκ νέου, καὶ ἐγένετο μελανόν. Ἡ ζώνη ἦτο ἐρυθρολευκός· καὶ τὰ χρώματα ταῦτα τῆς σημαίης τῆς Γενούης ἐμίσει ἀκαθέκτως ἐκεῖνος. Ἀμέσως ἤρπασεν ὡς θηρίον τὴν ζώνην, τὴν ἔλυσε, καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τὰς δύο ἀκρας. ἠθέλησε νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλ' ἠκούσθη φωνὴ βραγγώδης ὡς βρυχηθμός· οἱ ὀδόντες του συνεσφίγγθησαν συγκρουσθέντες ὡς σίδεροι, καὶ οἱ μυῶνές του συνεσπάλησαν καθ' ὅλον του τὸ σῶμα ὡς λέοντος ἐτοιμαζομένου νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ θύματός του. . . ἤρριψε καὶ μὲ τὰς δύο του χεῖρας περὶ τὸν τράχηλον τῆς Βαννίνης τὴν μεταξωτὴν ζώνην, καὶ τὴν συνέσφιξε μὲ ὀκνητοῦ τὴν δύναμιν. Δὲν ἠκούσθη δὲ αὐτὴ φωνὴ οὔτε ἀναστεναγμός. . . Τὴν Βαννίναν εἶχεν ἤδη θανατώσει ἡ φρίκη καὶ ἡ ὀδύνη!

ΛΑΜΠΡΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

—ο—

Λάμπρος Φωτιάδης ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, σχολάρχης ἐν Βουκουρεστίῳς ἔτη ιγ', ἀράμενος κλέος ἐπὶ σοφίᾳ, οἶνον οὐδαίς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἢ τὸν κατ' αὐτόν, καὶ μάλιστα τῇ Ποιήσει τὰ πρῶτα φέρον, ὥστε καὶ τῶν Ποιητῶν τοῖς πάλαι ἀντεξετάζεσθαι, εἰμὴ τολμηρᾶν· ζυνέθετο Ποιήματα παντοῖα, Ἀνακρεόντεια, λέγω, Ἡμιάμβια, Ἡρωειδεῖα, Ἡρωικά, Σαπφικά, Πινδαρικά, Τροχαϊκά, Ἐπίγραμμα, Ἰαμβοεῖα, Πτερύγια, Βωμούς, Πελέκεις, Ὄα, Σύριγγας, καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, πάντα Ποιήσεως ἦδη τῆς ποιη-

Λάμπρος Φωτιάδης.

τικῆς ιδέας καὶ στομφοῦτος οὐ κατέπιν ἀπολείπόμενα. Μεθρημάνευσε δὲ τῶν δέκα Ῥητόρων τὰ σωζόμενα, τὸν Εἰνοφώντα ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος, Ἡροδότου τὰς Μούσας, Θουκυλίδου ζυγγραφεὺς πέντε, Γρηγορίου λόγους, καὶ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου, Πλάτωνα τὰ πλείω, καὶ τοῦ βωμολόγου Δουκιανοῦ, καὶ τὰς τοῦ Συνερίου Ἐπιστολάς, καὶ ἄλλα πολλὰ, ἅπερ ἐπὶ τοῦ πικρόντος καταλέγειν, μή τι περὶ τούτων. Πρόσθετε δὲ καὶ Κριτικάς αὐτοῦ περὶ ταῦτα θεωρίας. Παρέφρασε δὲ Πίνδαρον καὶ τῶν πεζῶν πολλούς· ἤρυσαντο δ' ἐξ αὐτοῦ ὡς ἐκ πηγῆς πολυχέυματος τῆς αὐτοῦ σοφίας πολλοὶ μονοῦ καὶ τῶν τῶν ἐκτὸν ἀριθμὸν ὑπερβάλλοντες οὐδενὸς τῶν κατ' ἡμᾶς σοφῶν ὑστεροὶ, ὧν τὰ συγγράμματα μάρτυρες. Οὗτος τοῖς προληπτικοῖς καὶ περὶ τὸν πολὺν τάραχον τῶν Κανόνων τῆς Γραμματικῆς ἐπτοημένους πρῶτος ἀνταναγκάσας, καὶ ὡς ἄλλος Σόλων τοῖς περὶ Γραμματικὴν καὶ Ποιητικὴν ἀνταναγκάζων νῦν.

μους, τὴν τέως κεχειρωμένην καὶ ὑλομανήσαν ὑπὸ τῆς πολυκανόνου κατάρτας Ἑλλάδα φωνὴν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἐπανήγαγεν ἀροτριώσας τὸ λυπρόγαλον, καὶ γόνυμα καταβάλλον τὰ σπέρματα. Μετέστη δὲ τῶν τῆδε κατὰ τὸ αἰῶς, ἔτος τὸ σωτήριο, ἐπὶ βεβαιωκώς πέντε πρὸς τοῖς πεντήκοντα, κλέος καταλιπὼν καὶ μνήμην εἰς αἰδίων.

(Δόμος Ἑρμῆς τοῦ 1811 ἔτους.)

ΔΙΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑΙ.

(Ἴδε τὸ φυλλάδιον 4'.)

—O—

γ'.) Η ΠΡΩΤΗ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ.

1. Τὰ μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Ἱερουσαλὴμ.

Εἰς τὸ δεκάετες διάστημα τὸ ὁποῖον διήλθεν ἀρτὴς ἐματαιώθη τὸ ἐπιχειρημα τοῦ Ροδέρτου Γυσκαρδου μέχρι τῆς προπαρασκευῆς τοῦ πρώτου σταυροφορικοῦ κινήματος, τὸ Βυζαντινὸν κράτος δὲν ἐπαύσατο προσβαλλόμενον ἀπ' ἀνατολῶν, ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ μεσημβρίας ὑπὸ ἐχθρῶν ἀνεξαντλήτων· διότι τοιαύτη ὑπῆρξε κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἡ εἰμαρμένη τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἰσταμένοι εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐδέχθη τα πρῶτα καὶ ὀρμητικώτερα κύματα τῶν χειμάρδων ἐκείνων, οἵτινες, ἐπιχιλίους καὶ ἐπέκεινα ἐνιαυτοῦς, ἐκχεόμενοι ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, ἠπειλῆσαν τὴν ὑπαρξιν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ μετ' ὀλίγον αὐθις ἀνατείλαντος πολιτισμοῦ. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπῆρξεν, ἐπὶ δυσκαίδικα ἐκχοντακτηρίδας, τὸ προπύργιον τῆς τότε ἀσθενοῦς ἐπὶ Εὐρώπης, κατὰ τῆς τότε ἰσχυρῆς ἐπὶ Ἀσίας. Τὸ δὲ παράδοξον, ἀφοῦ κατηνάλωσε τὰς δυνάμεις τῆς τελευταίας ταύτης, προσπνέχθη αὐτὸ βορρᾶ ἐσχάτη τῆς ψυχομαχούσης βαρβαρότητος.

Ὁ Ἀλέξιος, ἅμα ἀπαλλαγὴς τοῦ ἀπὸ δυσμῶν κινδύνου, ἐτράπη ἀμέσως ἐπὶ τοὺς Τούρκους τῆς μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Σελσουκίδης Σολιμάν κατεῖχεν ἤδη τὸν Πόντον, τὴν Παφλαγονίαν, τὴν πρὸς μεσημβρίαν τῆς Νικαίας Βιθυνίαν, τὴν Ἰσαυρίαν, μέρος τῆς Κιλικίας καὶ τὴν μέχρι Ἀτταλείας Παμφυλιακὴν παραλίαν. Καὶ ἐρονεύθη μὲν, τῷ 1086, ὁ Σολιμάν ὑπὸ Τουτούση, ἀδελφοῦ τοῦ ἐν Περσίᾳ ἐδρεύοντος ὑπερτάτου ἡγεμόνος τῶν Σελσούκων Μαλέκ-σαχ· ἀλλ' ὁ Τουτούσης, ἰσχύσας τότε πέραν τοῦ μετρίου εἰς Συρίαν, ἐφθονήθη ὑπὸ τοῦ Μαλέκ-σαχ, ὅστις ἀπεφάσισε νὰ συμμαχήσῃ κατ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀλεξίου, ὁ δὲ βασιλεὺς, ὠφελῆθεις ἀπὸ τῆς περιστάσεως ταύτης, ἀνέκτισεν ἀπάσας τὰς παραλίας τῆς μικρᾶς Ἀσίας πόλεις. Κατὰ δυστυχίαν, ἕτεροι περισπασμοὶ δὲν ἐπέτρεψαν αὐτῷ νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν ὁλοκαυρὴ τῶν πολεμίων τούτων κατατρόπωσιν.

Οἱ Πατζινάκι καὶ ἡ Πατζινακίται, οἵτινες ἦσαν ἐγκατατασθέντες παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰστροῦ καὶ παρ' ἀμφοτέρους αὐτοῦ τὰς ὄχθας, ὑποκινηθέντες, τῷ 1086, ὑπὸ Παυλικάνου τινὸς στασιαστοῦ, Ἰραυλαῦ ἐπιλεγόμενου, ἐπανέλαβον τὰς εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ κράτους ἐπιδρομὰς αὐτῶν, αἵτινες διήρκεσαν μέχρι τοῦ 1091 ἔτους ὅτε, ὁ Ἀλέξιος, μετὰ ἐξαεταῖς καρτερικοῦς ἀγῶνας, ἐχειρώσεν αὐτοὺς κατὰ κράτος. Ἐπὶ δὲ ἀπὸ τοῦ 1089, ἕτερος προέκυψε πόλεμος, ὁ Τούρκος πειρατὴς Τζαχᾶς, ὅστις, θεωρῶν τὸν βασιλεῖα ἀπασχολημένον ὑπὸ τοῦ πρὸς Πατζινακίτας πολέμου, ἐκυρίευσεν τὰς Κλαζομένας, τὴν Φώκαιαν, τὴν Λέσβον, τὴν Χίον, τὴν Σμύρνην, ὅπου καὶ ἐδρεύσε, λαβὼν τὸ βασιλικὸν αξίωμα καὶ μελετῶν τὴν κατάκτησιν αὐτῆς τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Πατζινακίτων, ὁ γυναικῶδες τοῦ βασιλεῶς Ἰωάννης Δούκας, ἐκπεμφθεὶς κατὰ τοῦ πειρατοῦ, αὐτὸν μὲν κατατρόπωσεν, ἀνέκτισε δὲ τὰς νήσους.

Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ στάσεις συνέδησαν εἰς τὰς νήσους Κρήτην καὶ Κύπρον, περισταλαίσει ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Δούκα, τῇ συμπράξει τοῦ Φιλοκάλου Εὐμαθίου, ἀνδρὸς ἔχοντος Ἑλληνικώτατον ὄνομα καὶ φρόνημα· καὶ ἐπιβουλὴ δὲ τις ἀνεκαλύφθη τοῦ Νικηφόρου Διογένης (υἱοῦ τοῦ Ῥωμανοῦ) κατὰ τοῦ Ἀλεξίου· τελευταῖον, τῷ 1094, οἱ Κωμάνοι, λαβόντες ἀρχηγὸν ἀπατιωνά τινα, ὅστις παρέστησεν ἑαυτὸν ὡς υἱὸν τοῦ Ῥωμανοῦ Διογένης, τὸν Κωνσταντῖνον, ἄν καὶ πρὸ πολλοῦ ἀποθανόντα, ἐνέβαλον εἰς τὴν Θράκην καὶ ἐπολιορκήσαν τὴν Ἀδριανουπόλιν· ἀλλὰ, καταπολεμηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου, καὶ καταβληθέντες, ἀνέκαμψαν ὀλίγοι ἀντὶ πολλῶν εἰς τὰ ἴδια.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ὅτε ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται ἡ πρώτη σταυροφορία. Οἱ πλείότεροι τῶν δυτικῶν ἱστοριογράφων παριστῶσιν αὐτὴν ὡς γενομένην κυρίως ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν ἀνατολικῶν, βεβαιούντες, ὅτι ὁ Πέτρος ὁ ἐρμῆτης ἔφερε περὶ τούτου εἰς τὸν πάπαν Οὐρβανὸν Β'. ἐπιστολὰς ἐκετηρίου τοῦ πατριάρχου Ἱερουσαλὴμ Συμεῶν· ὅτι δὲ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἐπεκαλέσατο τὴν κατὰ τῶν Τούρκων συνδρομὴν τοῦ πάπα καὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης δι' ἐπιστολῶν καὶ πρέσβειων (*). Τὸ περίεργον ὅμως εἶναι ὅτι οἱ Βυζαντινοὶ καὶ ἰδίως ἡ Ἄννα Κομνηνὴ παντάπασιν δὲν ἀναφέρουσι τοιαύτας αἰτήσεις καὶ πρεσβείας· ἀπεναντίας ἡ Ἄννα ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐκστρατείας ὡς ὄλιος ἀπροσδοκῆτου, καὶ θεωρεῖ αὐτὴν ἐκ πρώτης ἀφαιρήσεως ὡς ἐχθρικὴν μάλλον κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐπιχειρήματα ἢ ὡς ἐπικουρίαν.

Ἐν τῷ βιβλίῳ δεκάτῳ τῆς Ἀλεξιάδας, ἡ τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ λογία θυγάτηρ, μνημονεύσασα τῆς προαναφερθείσης κατατροπώσεως τῶν Κωμάνων, ἐπὶ δὲ καὶ μικροῦ τινος ἐπιχειρήματος τοῦ Ἀλεξίου κατὰ τῶν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ Τούρκων, ἐπιφέρει·

(*) Ἀντὶ πολλῶν παραθέσεων, παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην ἀπλῶς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Michaud, τόμου πρώτου, σελ. 45, 47 καὶ 1π.